

دانشکده فنی و حرفه‌ای دختران یزد - حضرت رقیه (س)
جلسه سوم کلاس مجازی درس حسابداری شرکت‌ها ۱-مقطع کاردانی
استاد کفاش‌پور

حسابداری شرکت‌های تضامنی

- حل تمرین‌های جلسه اول و دوم
- تشریح یک مثال از مطالب جلسه دوم (تقسیم سود و زیان به نسبت معین و سرمایه شرکاء)
- تقسیم سود و زیان بر اساس تخصیص حقوق و پاداش به شرکاء
- ارائه تمرین جلسه سوم

تمرین جلسه اول:

تمرین: اطلاعات زیر از شرکت تضامنی مریم و زهرا در اختیار ما قرار گرفته است. این شرکت در تاریخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۶ تشکیل شده است. مطلوب است ثبت در دفتر روزنامه شرکت تضامنی مریم و زهرا.

شرح حساب	مریم	زهرا	جمع
بانک	۷.۳۰۰.۰۰۰	۴.۲۰۰.۰۰۰	۱۱.۵۰۰.۰۰۰
موجودی کالا	۲.۰۰۰.۰۰۰	۳.۰۰۰.۰۰۰	۵.۰۰۰.۰۰۰
حق امتیاز	-	۲.۵۰۰.۰۰۰	۲.۵۰۰.۰۰۰
زمین	۴.۵۰۰.۰۰۰	۶.۲۰۰.۰۰۰	۱۰.۷۰۰.۰۰۰
پیش دریافت	۲.۰۰۰.۰۰۰	۴.۰۰۰.۰۰۰	۶.۰۰۰.۰۰۰
اسناد پرداختی	۱.۰۰۰.۰۰۰	-	۱.۰۰۰.۰۰۰
وام بلندمدت	۹.۸۰۰.۰۰۰	۴.۳۰۰.۰۰۰	۱۴.۱۰۰.۰۰۰

حل تمرین جلسه اول (روش ترکیبی):

۱۱.۵۰۰.۰۰۰	بانک ۱۳۹۸/۱۱/۲۶
۵.۰۰۰.۰۰۰	موجودی کالا
۲.۵۰۰.۰۰۰	حق الامتیاز
۱۰.۷۰۰.۰۰۰	زمین
۶.۰۰۰.۰۰۰	پیش دریافت
۱.۰۰۰.۰۰۰	اسناد پرداختنی
۱۴.۱۰۰.۰۰۰	وام بلندمدت
۱.۰۰۰.۰۰۰	سرمایه مریم
۷.۶۰۰.۰۰۰	سرمایه زهرا
بابت ثبت سرمایه گذاری اولیه شرکاء در شرکت تضامنی	

حل تمرین جلسه اول (روش دوم):

۴.۲۰۰.۰۰۰ بانک ۱۳۹۸/۱۱/۲۶

۳.۰۰۰.۰۰۰ موجودی کالا

۲.۵۰۰.۰۰۰ حق الامتیاز

۶.۲۰۰.۰۰۰ زمین

۴.۰۰۰.۰۰۰ پیش دریافت

۴.۳۰۰.۰۰۰ وام بلندمدت

۷.۶۰۰.۰۰۰ سرمایه زهرا

بابت ثبت سرمایه گذاری اولیه زهرا در شرکت تضامنی

۷.۳۰۰.۰۰۰ بانک ۱۳۹۸/۱۱/۲۶

۲.۰۰۰.۰۰۰ موجودی کالا

۴.۵۰۰.۰۰۰ زمین

۲.۰۰۰.۰۰۰ پیش دریافت

۱.۰۰۰.۰۰۰ اسناد پرداختی

۹.۸۰۰.۰۰۰ وام بلندمدت

۱.۰۰۰.۰۰۰ سرمایه مریم

بابت ثبت سرمایه گذاری اولیه مریم در شرکت تضامنی

تمرین جلسه دوم:

محدثه، مریم و مینا شرکای شرکت تضامنی مریم و شرکا هستند. سرمایه شرکا به ترتیب برابر است با ۱۰.۰۰۰ ریال، ۲۰.۰۰۰ ریال و ۷۰.۰۰۰ ریال. اگر سود ویژه شرکت برابر با ۵۰.۰۰۰ ریال باشد، مطلوبست تعیین سهم سود هریک از شرکا و ثبت تقسیم سود در دفتر روزنامه شرکت در دو حالت:

الف - محدثه، مریم و مینا به ترتیب به نسبت ۳۰٪، ۴۰٪ و ۳۰٪ در سود و زیان سهم باشند. و

ب- تقسیم سود و زیان بین شرکا به نسبت سرمایه شرکا انجام شود.

حل تمرین جلسه دوم:

الف - محدثه، مریم و مینا به ترتیب به نسبت ۳۰٪، ۴۰٪ و ۳۰٪ در سود و زیان سهیم باشند.

ثبت حسابداری

12/29 خلاصه سود و زیان 50.000

حساب تقسیم سود 50.000

12/29 حساب تقسیم سود 50.000

حساب جاری محدثه 15.000

حساب جاری مریم 20.000

حساب جاری مینا 15.000

محاسبه سهم هر شریک از سود

سهم محدثه $50.000 * 0.30 = 15.000$

سهم مریم $50.000 * 0.40 = 20.000$

سهم مینا $50.000 * 0.30 = 15.000$

حل تمرین جلسه دوم:

ب- تقسیم سود و زیان بین شرکا به نسبت سرمایه شرکا انجام شود.

محاسبه سهم هر شریک از سود

$$50.000 * 0.10 = 5.000 \text{ سهم محدثه}$$

$$50.000 * 0.20 = 10.000 \text{ سهم مریم}$$

$$50.000 * 0.70 = 35.000 \text{ سهم مینا}$$

ثبت حسابداری

12/29 خلاصه سود و زیان 50.000

حساب تقسیم سود 50.000

12/29 حساب تقسیم سود 50.000

حساب جاری محدثه 5.000

حساب جاری مریم 10.000

حساب جاری مینا 35.000

فرض کنید که شرکت تضامنی (الف) و (ب) در اول سال جاری تشکیل شده است. سرمایه هر یک از شرکا معادل ۲۰۰۰۰۰ ریال. تغییرات حساب سرمایه شرکا طی سال مالی جاری بشرح زیر است:

شریک الف	شریک ب	
۲۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	مانده حساب سرمایه اول دوره مالی
۲۰۰۰	-	سرمایه گذاری در اول تیرماه
-	(۵۰۰۰۰)	برداشت در اول مهرماه سال جاری
۳۰۰۰	-	سرمایه گذاری در اول آذرماه
-	(۴۰۰۰۰)	برداشت در اول دی ماه
-	۸۰۰۰	سرمایه گذاری در ۲۵ اسفند ماه
<u>۲۵۰۰۰۰</u>	<u>۱۹۰۰۰۰</u>	مانده حساب سرمایه در پایان اسفند ماه سال جاری

مقایسه مبالغ سرمایه اول دوره، آخر دوره و میانگین سرمایه شرکت تضامنی (الف) و (ب) برای سال مالی جاری بشرح زیر است:

(ریال)	مقایسه مبالغ سرمایه		
	میانگین سرمایه	مانده سرمایه آخر دوره	مانده سرمایه اول دوره
	۲۲۵۰۰	۲۵۰۰۰	۲۰۰۰۰
	۱۶۵۰۰	۱۹۰۰۰	۲۰۰۰۰
			الف
			ب

جدول محاسبه میانگین سرمایه شرکا

میانگین سرمایه الف:

۶۰۰۰۰

اول فروردین تا اول تیرماه (۲۰۰۰۰×۳)

۱۱۰۰۰۰

اول تیر تا اول آذر ماه (۲۲۰۰۰×۵)

۱۰۰۰۰۰

اول آذر تا آخر اسفند ماه (۲۵۰۰۰×۴)

۲۷۰۰۰۰

۱۲ ماه

۲۲۵۰۰

میانگین سرمایه الف (= ۱۲ : ۲۷۰۰۰۰)

میانگین سرمایه ب:

۱۲۰۰۰۰

اول فروردین تا اول مهرماه (۲۰۰۰۰×۶)

۴۵۰۰۰

اول مهر تا اول دی ماه (۱۵۰۰۰×۳)

۳۳۰۰۰

اول دی ماه تا آخر اسفندماه (۱۱۰۰۰×۳)

۱۹۸۰۰۰

۱۲ ماه

۱۶۵۰۰

میانگین سرمایه ب = ۱۲ : ۱۹۸۰۰۰

اگر شرکت تضامنی (الف) و (ب) در سال جاری بالغ بر ۱۰۰۰۰۰۰ ریال سود تحصیل نموده باشد، تخصیص سود بر مبنای مانده حساب سرمایه اول دوره، آخر دوره و میانگین بشرح زیر است:

چگونگی تقسیم سود نسبت به مانده حساب سرمایه آقای (الف) و آقای (ب):

☑ $۲۰ + ۲۰ = ۴۰$ = مجموع نسبت سرمایه اول دوره

☑ سهم سود شریک (الف) به نسبت مانده سرمایه اول دوره $= \frac{۱۰۰۰۰۰۰ \times ۲۰}{۴۰} = ۵۰۰۰۰۰$

☑ سهم سود شریک (ب) به نسبت مانده سرمایه اول دوره $= \frac{۱۰۰۰۰۰۰ \times ۲۰}{۴۰} = ۵۰۰۰۰۰$

۱۰۰۰۰۰

• چگونگی تقسیم سود نسبت به مانده حساب سرمایه آخر دوره آقای (الف) و (ب):

☑ مجموع نسبت سرمایه آخر دوره = $۲۵ + ۱۹ = ۴۴$

☑ سهم سود شریک (الف) به نسبت مانده سرمایه آخر دوره = $\frac{۱۰۰۰۰۰۰ \times ۲۵}{۴۴} = ۵۶۸۱۸$

☑ سهم سود شریک (ب) به نسبت مانده سرمایه آخر دوره = $\frac{۱۰۰۰۰۰۰ \times ۱۹}{۴۴} = \underline{\underline{۴۳۱۸۲}}$
۱۰۰۰۰۰

• چگونگی تقسیم سود نسبت به میانگین سرمایه شرکا:

☑ $۲۲۵ + ۱۶۵ = ۳۹۰$ مجموع نسبت میانگین

☑ سهم سود شریک (الف) به نسبت میانگین $= \frac{۱۰۰۰۰۰۰ \times ۲۲۵}{۳۹۰} = ۵۷۶۹۲$

☑ سهم سود شریک (ب) به نسبت میانگین $= \frac{۱۰۰۰۰۰۰ \times ۱۶۵}{۳۹۰} = ۴۲۳۰۸$

۱۰۰۰۰۰۰

روش خدمات ارائه شده توسط شرکاء (تقسیم سود بر اساس تخصیص حقوق و پاداش به شرکاء و تقسیم باقیمانده سود و زیان به نسبت معین)

- از آنجا که شرکاء صاحب سرمایه بوده و کارمند شرکت نمی‌باشند، کار کردن شرکاء در شرکت، به منظور کسب سود است، نه به خاطر دریافت حقوق. بنابراین پرداخت به شرکاء بابت خدمات انجام شده نباید جزء هزینه حقوق و دستمزد محاسبه گردد، بلکه باید در حساب تقسیم سود عمل شود.
- نکته: چنانچه اختصاص حقوق به شرکاء در مفاد شرکتنامه درج شده باشد، آن را می‌توان نوعی از تخصیص سود خالص بین شرکاء تلقی کرد. در غیر این صورت اختصاص حقوق به شرکاء خارج از شرکتنامه و بر اساس انعقاد قرارداد همانند سایر کارکنان شرکت تضامنی باشد، نمی‌توان آن را نوعی از تخصیص سود خالص تلقی نمود، بلکه می‌باید به عنوان هزینه حقوق در صورت سود و زیان گزارش نمود.

- ممکن است بابت خدماتی که توسط شرکاء انجام می شود، درصدی از سود به عنوان پاداش به حساب شریک یا شرکاء منظور شود.
- نحوه تخصیص پاداش می تواند به دو صورت باشد:
 1. یا بر مبنای سود قبل از کسر پاداش یا
 2. بر مبنای سود بعد از کسر پاداش.

اگر پاداش جزء هزینه های قابل قبول واحد تجاری باشد باید بر مبنای سود بعد از کسر پاداش استفاده نمود. اما اگر پاداش جزء تقسیم سود محسوب شود، باید از مبنای سود قبل از کسر پاداش استفاده نمود.

نکته ۱: زمانی که شرکت دارای زیان باشد، پاداش به شرکاء تعلق نمی گیرد.

نکته ۲: اگر مبنای اعطای پاداش بر اساس سود بعد از کسر پاداش باشد، نحوه محاسبه پاداش به شرح زیر می باشد:

$$B = (I - B) \% r$$

B : Bonus: پاداش

I : Income : سود

r : rate : درصد پاداش

مثال: اگر سود خالص قبل از کسر پاداش شرکت تضامنی محبوبه و مریم معادل ۱۱۰.۰۰۰ ریال باشد؛ مطلوبست محاسبه سهم پاداش مریم در دو حالت زیر:

الف - مریم پاداشی معادل ۱۰٪ سود شرکت قبل از کسر پاداش، بابت خدمات دریافت دارد. محاسبه پاداش آن به شرح زیر است:

$$B = 110.000 * 10\% = 11.000$$

ب- مریم پاداشی معادل ۱۰٪ سود شرکت بعد از کسر پاداش، بابت خدمات دریافت دارد. محاسبه پاداش آن به شرح زیر است:

$$B = (I-B) * 10\%$$

$$B = (110.000 - B) * 10\%$$

$$B = 11.000 - 0.1 B$$

$$1.1 B = 11.000$$

$$B = 10.000$$

مثال:

مسلم و محمد شرکای شرکت تضامنی محمد و شریک می باشند. سرمایه مسلم ۲.۰۰۰.۰۰۰ ریال و سرمایه محمد ۳.۰۰۰.۰۰۰ ریال است. برای تقسیم سود توافق زیر در اساسنامه به عمل آمده است:

الف) طبق توافق شرکاء برای مسلم ۵۰.۰۰۰ ریال و برای محمد ۴۰.۰۰۰ ریال حقوق سالیانه در نظر گرفته شده است.

ب) در صورتی که سود سال مالی بعد از کسر مالیات بیش از ۵۰۰.۰۰۰ ریال باشد، ماهیانه ۱۰.۰۰۰ ریال پاداش به مسلم پرداخت شود.

ج) بابت خدمات انجام شده محمد ۱۰٪ کل سود به عنوان پاداش پرداخت شود. (پرداخت پاداش بر مبنای سود قبل از کسر پاداش است).

د) باقیمانده سود و زیان به نسبت مساوی بین شرکاء تقسیم خواهد شد.

با توجه به اینکه سود سال مالی جاری بعد از کسر مالیات ۱.۰۰۰.۰۰۰ باشد؛ سهم سود هر شریک را مشخص نموده و ثبت تقسیم سود بین شرکاء را بنویسید.

شرکت تضامنی محمد و شریک
صورت تقسیم سود (زیان)
برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹

سود(زیان) قابل تقسیم	سهم محمد	سهم مسلم	شرح
۱,۰۰۰,۰۰۰			سود(زیان) قابل تقسیم
(۹۰,۰۰۰)	۴۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	حقوق سالانه
(۲۲۰,۰۰۰)	۱۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	پاداش سالانه
<u>۶۹۰,۰۰۰</u>			باقیمانده قابل تقسیم
(۶۹۰,۰۰۰)	۳۴۵,۰۰۰	۳۴۵,۰۰۰	تقسیم باقیمانده به نسبت مساوی
<u>۰</u>	<u>۴۸۵,۰۰۰</u>	<u>۵۱۵,۰۰۰</u>	سهم هر شریک

تاریخ	نام حساب و شرح	بدهکار	بستانکار
۱۳۹۷/۱۲/۲۹	خلاصه حساب سود و زیان	۱,۰۰۰,۰۰۰	
	حساب تقسیم سود		۱,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۷/۱۲/۲۹	حساب تقسیم سود	۱,۰۰۰,۰۰۰	
	حساب جاری مسلم		۵۱۵,۰۰۰
	حساب جاری محمد		۴۸۵,۰۰۰

مثال :

شرکت تضامنی الف و شرکاء طی سال جاری سودی معادل ۱۲.۰۰۰ ریال تحصیل نموده است. نسبت تقسیم سود و زیان به طور مساوی است. چون آقای الف و ب قسمتی از اوقات خود را در شرکت فعالیت می نمایند، طبق توافق شرکاء آقای الف ۱۰.۰۰۰ ریال و آقای ب ۸.۰۰۰ ریال حق الزحمه سالانه دریافت می دارند و سهم پاداش آقای ج ۱۰٪ قبل از کسر پاداش می باشد.

نحوه محاسبه سهم هر شریک از سود و زیان در جدول شماره (۲-۲) نشان داده شده است.

جدول شماره (۲-۲) صورت تقسیم سود - سال مالی منتهی به ۱×

جمع	شریک ج	شریک ب	شریک الف	
۱۲۰۰۰				سود قابل تقسیم
(۱۲۰۰)	۱۲۰۰ (۱)	—	—	سهم پاداش شرکا
۱۰۸۰۰				مانده سود قابل تقسیم
(۱۸۰۰۰)	—	۸۰۰۰	۱۰۰۰۰	سهم حقوق شرکا
(۷۲۰۰)				مانده سود قابل تقسیم
<u>۷۲۰۰</u>	<u>(۲۴۰۰)</u>	<u>(۲۴۰۰)</u>	<u>(۲۴۰۰)</u>	تخصیص کسری به نسبت مساوی
<u>۰</u>	<u>(۱۲۰۰)</u>	<u>۵۶۰۰</u>	<u>۷۶۰۰</u>	سهم نهائی هر یک

ثبت حسابداری تقسیم سود و زیان بشرح زیر است:

۱۲۰۰۰	خلاصه حساب سود و زیان
۱۲۰۰	حساب جاری ج
۷۶۰۰	حساب جاری الف
۵۶۰۰	حساب جاری ب

تمرین جلسه سوم :

مثال : شرکت تضامنی آرش و برادر دارای سود خالص ۹۰۰.۰۰۰ است. طبق شرکتنامه نسبت تقسیم سود و زیان برای آرش و دانش به ترتیب برابر با $\frac{2}{3}$ و $\frac{1}{3}$ است. چنانچه آنها توافق نمایند مبلغ ۱۰۰.۰۰۰ ریال و ۲۰۰.۰۰۰ ریال به ترتیب برای آرش و دانش جهت حق الزحمه سالانه پرداخت نمایند و ۱۰٪ سود خالص قبل از کسر پاداش را به عنوان پاداش به دانش اختصاص دهند،
مطلوبست : نحوه تقسیم سود و زیان بین شرکاء

